

מסורת הש"ס

(א) עירובין קנ"ג, (ב) (שם סע"ה) ירושלמי עירובין פ"י ה"ג, א שבת קלד ע"ש, ד) ע"יש קכ, (ה) גרסות מג, ו) ע"יש ברכות פ"ב ה"ג, עירובין פ"י ה"א, (ז) שבת סב, (עירובין צ, מנחות לו, ח) (עפרין ג, ג), שבת נג, י) עשיל טו, (ז"א, ט) עירובין סד תחובות קג, נדרים כב.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא הו' יימור בגדים ותיפוק וכו' א"י בימין ושלא במקום עבודה; (ב) שם צילול קטן גבול אורחים כליל ויפנה מילתא (לחם); (ג) רש"י ד"ה סוך וכו' שתיראה שם; (ד) ד"ה ותיפוק לי וכו' והכי שרי לרבי יוחנן. כיצ' בעירובין לא מפרכ' נה' אררי' והכל דקיקין דלרבי' קאלי (משמע דלצילול) קאלי דשרי ריי' ולא אכמי וי"ל דלפס' (לרבי' יסוד' ב'ר' מילא מיירי ממניין) דוקא לגבי מכה ולא הוה חלילה ופאל' ל"י יוחנן; (ה) דלמך שלא במקום בגדים לא הו' יימור (בגדים משמע דשרי) בכל מקום לזה ספיקו ותיפוק ליה משום חלילה ופאלו דרבי; (ו) ד"ה וכל וכו' אמר רבא: (ז) ד"ה לא אמרי' לה וכו' דלא שייכא חלילה כליל ויפנה למימך שמתק: (ח) ד"ה למח וכו' דליתמך לה בענפלה; (ט) ד"ה דגמי מס' מרפא המטה: (טו) ד"ה מימא וכו' מגורות:

שינויי נוסחאות

א) ע"מ וכתבי"ו נוסף אמר רב הסדא: (ב) כתיב' נוסף לי"א או דלמא כיון דלא מופסיק מידי שפיר דמי. ועי' דק"ס: (ג) כתיב' נוסף חיקין: (ד) מיתני. כ"ה כרמי' ועי' דק"ס: (ה) בעלע"י ורשפילי (י"הרמ"ש: ח) י"ל שמוקדקה בגמ' כדי שורציא דמה (ג'ו'): (ז) ס"ל אהור קטן נאה ממי איה חגרה בעלע"י קטן בטהות (ט"ו) ובעלע"י בגדיל' (תני ר'בה ברבי' שם: ח) מיתב על ממקח (ש"ס), י"ל ע"ג דא ר' ע"ג אצבע (ג'ו'): (י) ס"ל דנקט' בגדיה בצרצין נקט ממי הכא לשון חציצה (ש"ס: י) מיתב דאי ממק וי"ל ובמקום (ש"סכ"י: יא) לימא דרבא פליג אדרב יהודה כו' דהא עליה קמחור כו' ל"ל (י"ב) י"ל אדילא אדריי' פשיטא לן דלא פליג (ג'ו'): ורש"י דומה ג' וז' ור' נהג' אפליגוטי פ"י ח"ט: (יג) דק מידא כולל' (ש"ס: יד) בגרי בית כו' חלוקין שלטו שהוא כליל' (ש"סכ"י: יז) מעיקרה (י"י): (יז) חייגי (ש"ס: יז) מיתב ותיפוק חילת' ככתבי' ורש"י, ועי' ט"ס: (יח) דהור' (י"י"ט: יט) דלמדת ממונ' ג' דברים דספוט איתו מרפא אלא משמר ובמי מרפא. ואי מושו' חוצות דם דהאן היה עושה זה דבר לבשרי גמי כו' ל"ל (ש"ס: כ) לפי ממק (ש"סש"ס: כא) קאמי בשמך תלמוד ערוך בירתי ל"ל (ש"ס: כב) ס"ל מיהור טפי ג' לפשר דמיהור חציצה מוש קאמי בעי (בג' קאמר, ורביה ניהא ממי יהויי דרמיא דרפא ואם להוציא דם כאן וכאן אסור להוציא דם דהאן שפיר דמיא כו' כמל"ל (הכא) ש"ס דכלל המשניות שגטו כן בעירובין אמר זו דכלל לא כן במתני' (ג'ו'): (ה) נ"י לרבי' ל"ין לימא פליגי רבי, ועי' כ' מפסלי רבי' (ג'ו'):

ליקוטים

הובא בעמוד הבא

שיטות מקובצות

בורך עליה נבי במקושי אבל לא בסדינה. פ"ה גמי מרפא ואסור משום שחיקת סמנים. וקשה דלכ"י כי עריך לקמן א"כ חיי גמי נדקט, לטני ליה משום אבל לא במתניה נקט, וי"ל דגמי אינו מסי ועממא דלמרינן אבל לא במתניה משום גזירה שמה וילא דם. ומתניה מימא לא דלמך לקמן דגמי לאו דוקא קלמך כג' כלומר שהוא מתכוין להוליא דם, וכלל דומי' הוי טעמא דלכל לא במתניה כמו איסורא דסופא (דן) אבל דלמך (דש פ"ה) משמע כפסרי' כי עד כדי (בכנות מהי"ד סוף) ותימ' י"ל דספוט רחב ואינו מוליא דם כל כך כמו שהוא דק (ש"ש החר"ה): ודרינו דרבא אמר רב הסדא בענפלה כהן מספקא ליה תלמודו ואי הא דקלמך שחית מנ' איסת מולתא מיירי קל' צללול קטן, או תמא חילק צלול דחשיב (החר"ה): לישנא אחרינא אמרי' לה אמר רב יהודה כו'. לא לא לטעם כלל דברי רב יהודה אלא לא לטעם דברי רבי יוחנן דמה דברי קלמך אבל צללול קטן מוטעם יימור בגדים קלמך דחלילה לא שייך כלל שלא במקום בגדים, ועוד דהא ורבי מיירי שלא במקום עבודה לא שייך דמיירי שלא במקום עבודה לא שייך חלילה, ואידיך דבעי למיתקט בדברי ר' יוחנן חלילה נקט גמי (הכ"י) (הכא) לן חלילה. כן ה"א טוחמך רש"י על מהר"ם: מאי אריא נבי לשמועינן צילול קטן. דלא הוי יימור בגדים ויכ"י גמי. לפיכך שני דפ"י לעיל ממני דמילתא אגב אירפא קמ"ל דגמי נמין ולשון סמנים מרפא כלומר (שאין זו) ומושי' נקט וכן הדימוס ולא הדימוס דלא גוריקן שמה וילא דם במקדש. ובקונתו י"מ קמ"ל דגמי מס' כי (ש"ש החר"ה): רש"י ד"ה יצא שיעור יריאשו לטמא קדי שובגם בין בתורת לבבשרי כו'. וקשה לרביאל דהוי ליה למימר נכנס שעריו. לכן פירש שער דמי הוה שחית וביט העוריו קלמך שלא לחן (ובפסל על בטני וחולצין בין בגדיו, וסכ"ג אילת' בבבסורית) (בבבסית: דף קמ, שחר"ה):

כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

כנגד אצילי ידיהם. על צלעותיהן כנגד המרפק: **אינגד מלכא**. כך שמו ומלך פרס היה: והוא **מילי המיינאי ומוסייה ניהליה**. אצנתו היה גבוה חגור מלמעלה מכנגד אצילי ידיו והפשיטו^[ח] למטה כדי לנאותו: **אמר ממלכת כהנים כתיב כנו**. ולריכין אתם לנהוג

עלמכם בתפארת של כהנים דכתיב

כרו לא יתגורו בינע: **כורך** עליה גמי.

בשעת עבודה שגנאי הוא^[ט] שתרפה

שם מכתו ואע"ג דגמי מסי מכה וכל

דבר שיש בו משום רפואה אסור משום

שבות^[י] גזירה שמה ישמור סמנים ה"מ

במתניה אבל במקדש לא גזרו משום

שבות: ואם להוליא דם. שמתכוין^[י]

לכן: כאן וכאן אסור. דחבורה הוא

ואסור דלורייתא: צילול^[י] בנדייל:

אבל שלא במקום בגדים. כגון אצבע:

ותיפוק לי משום דחוצץ. בין ידו

לעבודה ואסור דעניין ולקח הכהן

שתהא צללה דענמו של כהן והכי

שרי (ו) ר' יוחנן: בשמאל^[י] שאינה

כשרה לעבודה: **שלא במקום עבודה**.

כגון על^[ח] גב היד: **ופליגא דרבא**.

לרבי יוחנן: שלם על שלם מוללות.

כלומר הוי יימור בגדים ואידי דנקט^[א]

ניימא אחת במקום בגדים ליסנא

דחליט דשייכא בה נקט גמי במסקנא

דלא יסנא דחליט: ודאי פליגא. דהא

אמר [שלא במקום בגדים]^[ט] לא

הוי יימור בגדים ואפי' שלם על שלם

במשמע: מי לימא דפליגא. דליהו

אמר צילול קטן מוצץ ורבה אמר

פחות משלם לא מוצץ: **דחשיב**

לפי עששו לניו והוי בגד: לי"א אמרי

לא כו'. דברי יהודה כו'. חייא

לא פליגי לישני דחוצץ גמי דקלמך

משום יימור בגדים הוא דלא שייכא

למימך חליטה שלא במקום בגדים

ושלא במקום עבודה דאי^[י] במקום

עבודה אפי' ניימא חייאל. ובדל' יוחנן

הוא דפליגי לישני: **לימא יא** פליג

דרבא אדר' יהודה דאצילי^[ב] רבי יוחנן

פשיטא לן דפליג עליה ופאפילו צילול

קטן מכשר דהא עלה קמחור פליג

אלא דרבא דלייתמר^[ג] (עלה) בענפלה

מי לימא פליג אדרבי יהודה דנימא

דרבא אפי' צילול קטן מכשר שלא

במקום בגדים: **ולר' יוחנן**. דקלמך

אפי' צילול לא חייך ממי איראי דנקט

תנא דמתני' גמי לשמועינן צילול

לא הוי יימור וכל שכן גמי: **דגמי מס'**.

(א) רופא המכה ופאפיה מותא דלין

שבות במקדש דכולה מסכתא צאסור

שבת איירי ועיקר משום שבות נקט

זה ומשנה זו בעירובין [קנ: וכן כולה הך

סוגיא התם היא: נכנסה לו רוח

בגדיו. והצדילתו מנשרו בשעת

עבודה: **כניסא היא**. הכי היא

כבשרו: כיון דקפיד עלה. דכללנו

לא תמא כבשרו: **אנך עפר**. דק י"ל

ואינו מרגיש בו: **כית השחי מהו**

שיחון. אור כית השחי כגון ד' כתי

ורעותיו של חלוקו שהוא רחב ואינו

נוגע בכית השחי מהו שיחון ולריך

שיהו כתי ורעותיו דחוקים ונוגעין כבשרו

ותחובה בו קלת אלא שנתקה מעיקרה^[א]:

מאי: מהו שיחון. למיהוי יימור בגדים:

דדא. דהא לא מנאה הוה דמיהוי משום

מזינו עבודות לילה חייצין^[א] יום והן קלים מהן:

ולויס דיונקן. לשיר: **ישראל כמעמדן**.

על כל משמר ומשמר היה מעמד

של ישראל בירושלים שבאין ועומדין בעזרה

בשעת התמיד והן שלוחי כל ישראל לעמוד על קרצנן

דכתיב תשמרו להקריב לי במועדו [במדבר כח]

שתהא שמירתכם עליו בשעת הקרבתו במסכת

טענית (דף כו): **פטורין מן הספלה**.

(שאין יכולין לכיין)^[א] וכן **הספילין**. דקיימא לן

(סוכה) העוסק במזוזה פטור מן המזוזה: **דלא מיינאי**

ליה אסורין. שאין יכול לשנות בהן איסור: **ידה**.

מוללות דהוא י בין בגד לבשר:

דראש. אין מוללות כדמפרש ואזיל:

בורך עֲלֶיהָ גַּמִּי בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל־אֶל בַּמִּדְבָּרָה. פִּי כְּקוֹנֵט' גַּמִּי מִרְפָּא

ואסור משום שחיקת סמנים ונראה לפרש גזירה אטו להוליא דם וכן בכל הניהו (דעירובין דף קג.) יש לפרש טעמא) דאסריי במתניה משום איסורא דקתני כתר הכי כאן וכאן אסור ומיהו בירושלמי משמע

דטעמא משום שחיקת סמנין דמסיק פרק כל תבני הקודש^ט גבי רבי שלקה באצבעו בשבת ונתן עליה ספוג יבש וקשר עליה גמי במחוך וקלמך התם דלמדנו י^א דספוג אינו מרפא אלא משמר גמי לפי ט^א שהוא מן המוכין ובסמוך נמי קלמך קא משמע לן דגמי מסי משמע דהיינו טעמא דאלל לא במתניה: **מאי איריא גמי** דשמועינן ציצצור קמן. מימה הא צלטרריך לאשמועינן גמי משום אבל לא במתניה דטעמא דשחיקת סמנים לא שייך צילולו דהא לא מסי וי"ל דמימ' הוה ליה לאשמועינן צילול דהוי חידוש גדול יותר דלא הוי יימור בגדים ורבי יוחנן אמר לא אמרו יתור בגדים אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים לא הוי יתור^ט ותיפוק ליה משום חציצה בשמאל א"נ שלא במקום עבודה ופליגא דרבא י^א דאמר רבא אמר רב חסדא יבמקום בגדים אפי' נימא אחת חוצצת ישלא במקום בגדים שלש על שלש חוצצות פחות מכאן אינן חוצצות אדרבי יוחנן ודאי פליגא אדר' יהודה בריה דרבי חייא מי לימא דפליגא ישאני צילצול קטן דחשיב לישנא אחרינא אמרי לה אמר ר' יהודה בריה דרבי חייא לא שנו אלא גמי אבל צילצול קטן חוצץ ורבי יוחנן אמר לא אמרו יתור בגדים אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים שישלש על שלש חוצצות פחות מיכן אינה חוצצת והיינו דרבא אמר רב חסדא לימא פליגא אדר' יהודה בריה דרבי חייא שאני צילצול קטן דחשיב ולר' יוחנן מאי איריא גמי לשמועינן צילצול קטן^ט מילתא אגב אורחיה קמ"ל דגמי מסי בעי רבא ינכנסה לו רוח בבגדו מהו על בשרו בעינן והא ליכא או דלמא

דרך לבישה בכך^ט כינה מהו שתחזין תמיתה לא תבעי לך דודאי חייצא חיה מאי מי אמרינן כיון דאתא ואזלא רביתא היא ולא חייצא או דלמא כיון דקפיד עלה חייצא^ט עפר מהו שיחזין עפר ודאי חייץ אלא יאבק עפר מהו בית השחי מהו שיחזין על בשרו בעינן והא ליכא או דלמא דרך לבישה בכך^ט הכנים ידו לתוך חיקו מהו גופו מי חייץ או לא נימא מהו שתחזין נימא ודאי חייצא אלא ינימא מדולדלת מהו בעי מר בר רב אשי יצא שערו בבגדו מהו^ט שערו כגופו דמי או לאו כגופו דמי בעי רבי זירא תפילין מהו שיחוצו אליבא דמאן דאמר י^א לילה לאו זמן תפילין הוא לא תבעי לך כיון דלילה חייצי יום גמי חייצי כי תיבעי לך למ"ד לילה זמן תפילין מאי מצוה דגופיה חייץ או לא חייץ איגלגל מילתא ומטא לקמיה דרבי אמי א"ל תלמוד ערוך הוא בירינן תפילין חוצצות מיתבי י^א כהנים בעבודתן ולוים בדוכבן וישראל במעמדן פטורין מן התפלה ומן התפילין מאי לאו אם הניחין אינן חוצצות לא אם הניחן חוצצות א"ה פטורים אסורים מיבעי ליה כיון דאיכא לוים וישראל דלא מתנו^ט ליה אסור משום הכי תנא פטורין והתניא אם הניחן אינן חוצצות לא קשיא י^אהא דיד הא דראש מאי שנא י^אדיד דכתיב י^אלבש על בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו לבשרו דראש נמי כתיב י^אושמת המצנפת על ראשו^ט תנא^ט ששערו היה נראה בין ציץ למצנפת

יט.

כו א מיי פ"י מהלכות כלי המקדש הלכה ט:
בו ב מיי פ"ח מהלכות שבת הלכה כה סמג לאון סה טושיע' א"ח סומן שבת סעף כד כהנה:

בח ג מיי פקד' מהלכות כלי המקדש הלכה ו:
כז דהא מיי שם הלכה ח:
ל ו ז מיי שם הלכה ז:
לז חט מיי שם הלכה ו:
לח יכ ל מ ג מיי שם הלכה ז:
ל ט מיי פקד' מהלכות תפילין הלכה יג:
לד ע מיי פ"י מהלכות כלי המקדש הלכה ו:
לה פ מיי שם הלכה ג:

תורה אור השלם

- ↑ ואתם תהיו לי מקולבֹת בְּהִנְיָם וְגוֹי קְרוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבֹּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
שמות יט, ו
- ↑ וְהָיוּ מְלָכִים אֲמֹנִיךְ וְיִשְׂרוּתִיכֶם מִיִּקְטִיךְ אֲפִיסִים אֲרִיזִי וְשִׁתְּחוּ לָךְ וְעַפְרִי רִגְלֶיךָ וְלִחְבוּ יָדֵיכֶם בִּי אֲנִי וְזִקְחָ אֲשֶׁר לֹא יִבְשֹׁךְ קִרְיִי:
תקדש הלכה י:
ל
- ↑ וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן בְּגָדִים וְגוֹי וּמוֹכְסִי בְּדִי לִבְשׁ עַל בִּשְׂרוֹ וְהָרִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
שמות יט, ו
- ↑ וְשִׁמַּת הַמִּצְנַפֶּת עַל רֹאשׁוֹ וְנָתַתָּ אֶת גֹּזֶר הַקֶּדֶשׁ עַל הַמִּקְדָּשׁ:
שמות כט, ו

לעזר רש"י

בגדיל' בינדייל. אגד, חבורה.

מוסף רש"י

בגד צאצילי ידיהו. כנגד הלל (דקנן חס): בורך עליה גמי. ואפי"ם שהגמי מרפא לח המכה, הואיל והשמה מימא צורך בעודה היא, ללא אורח ארעא שגמלה ממנו עד העצמות מכסה אותה גמי אבל לא במדינה. שמרפא כסור ורפואה בשבת שבת היא ואסור להוציא ממנה דם.
שמהקדק בגמי כדי להוליא דמה: כאן וכאן אסור. אסור, זה ה' לורך עבודה ועוד דהוה ליה חובל ואכ' מלכסה לא משמרי לבגדיה: צלצול קטן. אור קטן נאה (עירובין קנ:). א: מבורה קלסה שלחה דכנס יומר ומ' כתי מריין (שבת קנ:). א: קשר של משי (ע"י חזקוני ליה. בין גמי בין חזקוני מוטעין בין דתי לעבודה) ואין ולקח הסתן וזקק סתק עניין דמשמע דענמו על ידו ולא ע"י אחרים: בשמאל. שאינה כשרה לעבודה, דקלמך בשחיתות מוחין כל מקום שחלמך אלצב כאן [כסין] אינו אלא ימין: א"נ שלא במקום עבודה. כגון על גב האצבע: ופליגא. סא דר' יוחנן דלמך שלא במקום בגדים לא הוי ימור ואפי' ג' על י' דרבא. דלמך דנמקום בגדים אפילו מימא אחת מוללת, ואפי" דמטוס ימור בגדים ליכא למימר דהא לאו בגד הוא, חליטה מימא היא דכתיב ומוכסיו לא ילבש על בשרו, שלא יהא דבר חוצץ: ג' ע"י ג' חוצצות. דסיון דנגד מוקי רבי ימור בגדים. והאי דנקט כלשון חליטה, משום דירשאי איירי בנימא אחת במקום בגדים דלא מצי למתנייה טורס חוצץ דלאו בגד הוא (עירובין שם) פחות מכאן אינן חוצצות. דכלני מנ' אלצנתו לאו בגד הוא כדלשכתן גבי סומלה (ב"ב יז). דליידי דלא חשיב ימור, בגדים אין כאן כלל דלאו בגד הוא וחליטה גמי אין כאן דלאל במקום בגדים הוא ושלל במקום עבודה: ששני צלצול קטן דחשיב. ואיכא למימר דמורה כה רבא, אבל ר' יוחנן פליג: עליה דסא עלה קאלי ופליג: לישנא אחרינא כו' צלצול קטן חוצץ. משום ימור בגדים. ויסיני ממי לטענא קמא ואין בה חילוקן אלא במילתיה דר"י. והאי דנקטי לה במילתיה דרב' יהודה כלשון חליטה, משום דק' פונתא

דר' יוחנן דלא מצי למתנייה משום ימור בגדים דקלמך פחות מנ' על ג' מוצץ במקום בגדים, ופחות מנ' לא מצי למימר ימור בגדים אלא משום חליטה, להכי נקט לה לטעם לשון חליטה: ג' על ג' חוצצות. ומשום ימור בגדים (עירובין שם): מילתא אגב אורחיה קמיל'. על פי דרכו שהיה הולך ומכבד דבשרי, ששמינו ולמדנו דבר חש כלשנא דנקט (קדושין שם) דגמי מס'. משום שחיתא צלטרריך למתן גמי, דלענין דמסי שרי במקדש (עירובין קד) תלמוד ערוך. שגמלה מצרובי' ולא אמריה מדעתו (מנחות טו). ומשיהי יז. על. ליימוד שרוך) וישראל במעמדן. שהתמיד כה מן השקלים של כל ישראל ואי אפשר שיהיו כל ישראל עומדים על גבי קרנים ומימי טעמידות ליהות במקום (תנחומי כו). עליו בשרי. משמע שלובש בעצרו ערוס שאין עליו אלא כשרי (ויזא כב) שלא יהא דבר חוצץ בינו לבשרי. ומפילין על כשרי בענין שחית מבגדיו בקיבורות אצל הכהן. דלמך במתנות הבקומן רבה דתחת בגדיו בענין. דכתיב ויהי לך לאות לאחריים לאות: ששריו היה נראה בין ציץ למצנפת. אך מומת על תמלח ומצנפת על הראש ואינו מחזיק עד התלח אלא מקום התפילין נראה צנחה הראש מקום שחיתו על חיקו רוסס (ש"רין ג). למדנו שהמצנפת למעלה בצנחה הראש, ואינה עמוקה ליענם בה על הראש עד המלח, והיאך מלמדת (ששוחו כח):

^[1] וישראל במעמדן

^[2] וישראל במעמדן

^[3] וישראל במעמדן

^[4] וישראל במעמדן

^[5] וישראל במעמדן

^[6] וישראל במעמדן

^[7] וישראל במעמדן

^[8] וישראל במעמדן

^[9] וישראל במעמדן

^[10] וישראל במעמדן

^[11] וישראל במעמדן

^[12] וישראל במעמדן

^[13] וישראל במעמדן

^[14] וישראל במעמדן